

BASINA VE KAMUOYUNA

27 Mayıs 2004

3213 Sayılı Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı 26.05 2004 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Meclis Genel Kurulu'nda görüşülmeye başlanacaktır. Tasarının genel değerlendirmesi aşağıda verilmektedir.

3213 Sayılı Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı Dünya tarihi hammadde kaynaklarının bölüşülmesi kavgalarıyla doludur. Günümüzde teknolojinin ihtiyacı olan hammadde kaynaklarının paylaşılması öncelikle uluslar arası şirketler vasıtasıyla yürütülmekte olup , bu yolla elde edilemeyenler ise bilindiği gibi ülkeleri demokratikleştirme gibi ulvi ! nedenlere dayandırılan savaş yolu ile elde edilmektedir.

Özet olarak tasarı ile;

Kamuoyunda bor madenlerimizin devlet eliyle işletilmesi konusunda mutabakat sağlanmış olmasına rağmen yasanın ilgili maddesinde açıklık yaratılarak borların uluslar arası şirketlerin eline geçmesinin yolu açılmaktadır.

Bazı madencilik şirketlerinin hukuki aşamada olan sorunları dikkate alınarak verilen izinlerin ruhsat hukuku süresince geçerli olduğu ifadesiyle, idari yargının işlevi ortadan kaldırılmaktadır. Bu haliyle Anayasa'nın temel hak olarak belirttiği yaşama hakkına aykırıdır.

Madenlerimizin rasyonel ve verimli bir şekilde işletilmesi için bilimsel ve objektif kriterler içermemekte olup gerekli mühendislik tekniğinden de uzaktır. Tasarı yönetmeliklere atf yapan bir manzume görünümündedir.

Aşırı ruhsat güvencesi verilerek, madenlerimizin değerlendirilmeden atıl bırakılmasının yolu açılmaktadır.

Ülke madenciliğinin gelişmemesine, atıl kalmasına, madencilik mevzuatı dışındaki bazı yasaların engel teşkil ettiği gerekçesi öne sürülerek, ülkenin diğer doğal kaynaklarının korunması amacıyla varolan 6831 sayılı Orman Kanunu, 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü ve Seferberlik Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun gibi birçok kanun ve yönetmelik devre dışı bırakılmaktadır.

Bu değişiklikler gerçekleşirse,

Devlet ormanları hudutları içerisinde maden aranması ve işletilmesi her tür maden için serbest olacak.

Yeni bir milli park oluşturabilmek için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nı da razı edilmesi gerekecek.

Petrol, jeotermal kaynak ve maden arama faaliyetlerinde ÇED aranmayacak, Çevre ve Orman Bakanlığı'nın bu alanda yetkisi olmayacak.

Korunması gerekli taşınmaz ve tabiat varlıklarının ve doğal sit alanlarının tespiti, madencilik şirketlerinin görüşü alınarak yapılacak. Koruma Yüksek Kurulu'na kültürel varlıklarla ilgisi olmayan Maden İşleri Genel Müdür veya Yardımcısı üye olarak katılacak.

Kazı yapılamayan, yapı yapılamayan, atık dökülemeyen kıyılarda artık maden, petrol ve jeotermal enerji işletilebilecek;

Madencilik yapılabilsin diye İstanbul'a içme ve kullanma suyu sağlamada yararlanılan barajların korunma kurallarını belirleyen yönetmeliğini artık İSKİ Çevre ve Orman Bakanlığı'nın uygun görüşünü alarak düzenleyebilecek.

Bu ve benzeri uygulamalar gelişmiş ve dünyada doğal kaynakların önemini kavramış hiçbir ülkede yok. Dünyadaki gelişmelere bütünü ile ters olan bu yaklaşıma her ne ad altında olursa olsun razı olunamaz. Gelişmiş ya da az gelişmiş ülkelerin hemen hepsinde, madencilik giderek artan kısıtlamalarla, toplumsal, doğal ve kültürel çevreyi giderek daha sıkı korumaya yönelik önlemlerle yapılıyor. Ancak, uluslararası madencilik tekelleri kendi ülkelerindeki bu kısıtlamalardan kaçarak, henüz bu uygulamaların yapılmadığı veya daha gevşek uygulamaları olan az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde faaliyetlerini sürdürmektedirler. Ancak, yer altı ve yerüstü doğal kaynaklarını bugüne kadar temel kanunlarla koruma altına almış bizim gibi ülkelerde ise, bu temel kanunlarda yapılması istenen değişikliklerle aşmaya çalışmaktadırlar.

İşte, 3213 Sayılı Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı madenciliğin önünü açmak, ülkeye yabancı sermaye çekmek adına halkın malı olan bu kaynakların talanını ne yazık ki halkın temsilcisi olan milletvekilleri aracılığıyla yaptırılmaktadır.

Bu kapsamıyla tasarının kabul edilmesi; kabul edilirse rahatlıkla uygulanması; uygulanırsa sonuçlarının ülke yararına olması olanaksızdır.

Her ne pahasına olursa olsun madenciliği hedefleyen tasarı ne yazık ki ülkemizin madencilik kesiminin sorunlarına da çözüm getiremiyor. Tasan yalnızca ülkenin yer altı kaynaklarının hiçbir kayıt ve kısıtlamaya uyulmaksızın yeraltından çıkarılması ve işlenmeden yurtdışına satılmasını sağlamaya yöneliktir. Verilen maden işletme ruhsatlarına adeta kutsallık ve dokunulmazlık tanıyarak, kamu elindeki kaynakları üstü örtülü maddelerle çokuluslu şirketlere açarak, yabana şirketlerin üretimlerini gizleyerek verecekleri sınırlı vergilerden de kurtulmalarının koşulları yaratılmaktadır.

Tasarının bu durumu ile yasalaşması, madenciliğin içinde bulunduğu bunalıma bir çözüm getiremeyeceği gibi, tarımsal, çevresel, doğal ve kültürel varlıklarımız için de bir yıkımın başlangıcı olacaktır. Bu özellikleri ile yasalaşmaması tek doğru çözüm olacak tasarının yasalaşmasına karşı çıkmak yurtseverliğin gerektirdiği en doğru tavır olacaktır.

TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası olarak,

Yapılacak değişikliklerin madencilik kesiminin içinde bulunduğu bunalımın aşılmasına yarayacak hükümlerden yoksun olduğu,

Ülke madenlerinin yurtçinde sanayi tesislerinde işlenerek katma değeri yüksek uç ürünlerin üretiminde kullanılması yerine ham cevher olarak yurt dışına satılmasını teşvik edeceği,

Anayasaya aykırı hükümler içerdiği, için, tasarının olduğu gibi geri çekilmesi yurt çıkarlarının ışığında yeniden hazırlanmasını gerekli ve zorunlu görüyoruz.

TMMOB METALURJİ MÜHENDİSLERİ ODASI